

COFNODION CYFARFOD O
FFORWM PWYLLGOR SAFONAU GOGLEDD CYMRU
A GYNHALIWYD YN NEUADD Y SIR, YR WYDDGRUG
AR DDYDD MAWRTH, 29 EBRILL 2014

YN BRESENNOL:

Ynys Môn	Michael Wilson - Cadeirydd Robyn Jones - Dirprwy Swyddog Monitro Awena Parry - Cyfreithiwr i'r Swyddog Monitro
Conwy	Howie Roberts - Cadeirydd (Cadeirydd) Samuel Adams - Is-Gadeirydd Ceri Williams - Dirprwy Swyddog Monitro
Sir Ddinbych	Ian Trigger - Cadeirydd Parch. Steven Wayne Roberts - Is-Gadeirydd
Sir y Fflint	Patricia Jones - Cadeirydd Edward Michael Hughes - Is-Gadeirydd Gareth Owens - Swyddog Monitro
Gwynedd	Gwilym Ellis Evans - Cadeirydd
Wrecsam	Ceri Nash - Is-Gadeirydd
Parc Cenedlaethol Eryri	David Vaughan - Cadeirydd

1. YMDDIHEURIADAU

Cyflwynwyd ymddiheuriadau am absenoldeb ar ran Islwyn Jones (Ynys Môn), Delyth Jones (Conwy) a Sam Soysa (Gwynedd).

2. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod o Fforwm Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru a gynhaliwyd ar 21 Hydref 2013 i'w cymeradwyo.

PENDERFYNWYD: Bod cofnodion y cyfarfod o Fforwm Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru a gynhaliwyd ar 21 Hydref 2013 i'w derbyn a'u cadarnhau fel rhai cywir.

3. SESIWN HYFFORDDI

Derbyniwyd cyflwyniad gan Mr Gareth Owens, Swyddog Monitro Cyngor Sir y Fflint ar hyfforddiant a datblygiad moesegol nid yn unig i helpu cynghorwyr i ddeall eu rhwymedigaethau dan y Côt Ymarfer ond hefyd i gynorthwyo aelodau annibynnol yn eu gwaith ar Bwyllgorau Safonau. Eglurodd y dull o weithredu a ddilynir yn Sir y Fflint mewn perthynas â:

- Hyfforddi aelodau - nid oedd hyn wedi'i wneud yn orfodol oherwydd peirianwaith gorfodi cyfyngedig, ar wahân i'r rheini ar Bwyllgorau Cynllunio ac Archwilio yr oedd Arweinwyr Grwpiau yn gyfrifol am eu gorfodi. Roedd presenoldeb gwael mewn sesiynau hyfforddi Aelodau wedi ysgogi newid yn y drefn i sicrhau o leiaf chwech o fynychwr cyn y gallai sesiwn hyfforddi fynd yn ei flaen. Roedd wedi achosi i'r Cyngor ddilyn dull gwahanol o weithredu hefyd. Roedd hyfforddiant yn cael ei roi fesul dogneau bach ar bynciau penodol mewn cyfarfodydd yr oedd cynghorwyr yn eu mynychu'n barod. Rhoddodd enghreifftiau o ddarparu hyfforddiant ar ddatgan buddiannau mewn cyfarfodydd grŵp ac ar gofnodi datganiadau o fudd yn syth cyn cyfarfodydd pwyllgorau.
- Pwyllgor Safonau - yn ogystal â hyfforddiant yn seiliedig ar dasgau (ee caniatáu goddefebau a chynnal gwrandawriad), roedd datblygiad ehangach ar rôl a phrosesau'r Cyngor wedi'i roi. Roedd sesiwn hyfforddi hanner awr anffurfiol yn cael ei gynnal cyn pob cyfarfod Pwyllgor Safonau, gyda chais am awgrymiadau ynghylch pynciau yn y dyfodol ar gyfer hyfforddiant a thrafodaeth yn cael ei wneud dan eitem safonol y Flaenraglen Waith.
- Cynghorau Tref a Chymuned – roedd cyfarfodydd o'r Pwyllgor Safonau yn cael eu cynnal mewn Cynghorau Tref a Chymuned bob hyn a hyn gydag eraill yn cael eu gwahodd i fod yn bresennol a chyflwyno eitemau agenda. Yn y cyfarfodydd hyn, roedd y sesiwn hyfforddi hanner awr yn cael ei addasu'n gyfatebol. Yn ogystal, roedd cyfarfodydd o'r Fforwm Sirol yn rhoi cyfle i faterion gael eu codi rhwng cynrychiolwyr y Cyngor Sir a'r Cynghorau Tref a Chymuned.

Yn dilyn y cyflwyniad, trafododd aelodau'r Fforwm y nifer amrywiol o Gynghorau Tref a Chymuned yn eu hardaloedd a'r anawsterau yr oedd rhai wedi'u cael wrth ddarparu hyfforddiant i Glercod. Nodwyd y gellid cael hyd i gyfarwyddyd defnyddiol mewn pecyn cymorth llywodraethu ar gyfer cynghorau plwyf/tref yn Lloegr a gynhyrchwyd gan Gymdeithas Ysgrifenyddion y Cynghorau a Chyfreithwyr, a oedd wedi'i ddarparu ar gyfer Swyddogion Monitro o'r blaen.

Codwyd sylwadau ar y gwahanol ddulliau gweithredu a ddilynir gan Gynghorau i ymgysylltu â Chynghorau Tref a Chymuned. Roedd y rhain yn cynnwys cynnal digwyddiadau 'sioe deithiol' ar draws y ardal ac annog Aelodau Cyngor i ymweld â Chynghorau Tref a Chymuned ac adrodd yn ôl ar unrhyw faterion. Roedd cynnydd posibl mewn materion o'r fath yn debygol oherwydd yr angen i Gynghorau Tref a Chymuned ddatblygu eu gwefannau yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru.

4. SESIWN AGORED AR GYFER EITEMAU O DDIDDORDEB CYFREDOL

(i) Mater Uchel Lys

Yng Nghyngor Sir y Fflint, roeddid yn aros am benderfyniad gan yr Uchel Lys mewn ymateb i her a wnaed gan gynghorydd a oedd wedi'i wahardd. O

ystyried natur yr her, teimlid y byddai'r canlyniad o arwyddocâd i bob Pwyllgor Safonau. Roedd yr achos wedi'i gynnwys yng Nghoflyfr Côt Ymddygiad yr Ombwdsman.

(ii) Arfarniadau

Roedd Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Gwynedd wedi gwneud hunanarfarniad yn ei gyfarfod diwethaf. Roedd ymarferiad tebyg yn cael ei ddatblygu gan Bwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn i glustnodi unrhyw welliannau ac i fod yn rhagweithiol yn hytrach nag yn adweithiol, fodd bynnag byddai hyn yn golygu bod yr aelodau'n cael eu harfarnu'n unigol gan y Cadeirydd a oedd yn ei dro'n cael ei arfarnu gan y Swyddog Monitro. Cyfeiriwyd at set o safonau yn Lloegr i asesu a oedd arferion moesegol yn eu lle o fewn Cynghorau. Awgrymodd y Cadeirydd y gallai'r pwnc yma fod yn eitem agenda yn y dyfodol.

(iii) Ffurflenni caniatáu goddefeb

Adroddwyd bod Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Gwynedd wedi bod â rhan mewn llunio polisi drafft a oedd wedi'i gymeradwyo ar ôl hynny a'i fod hefyd yn gwneud arolwg o ffurflenni caniatáu goddefeb.

5. CYMERADWYO LLYTHYRAU GAN GYNGOR SIR YNYS MÔN MEWN PERTHYNAS Â MATERION SAFONAU

Mewn ymateb i drafodaethau blaenorol, cyflwynodd Ms Awena Parry, Cyfreithiwr i Swyddog Monitro Cyngor Sir Ynys Môn y llythyrau a oedd wedi'u drafftio ar gyfer Un Llais Cymru ac Ombwdsman Cymru, i'w cymeradwyo gan y Fforwm.

(i) Un Llais Cymru

Yn dilyn pryderon ynghylch Cynghorau Tref a Chymuned yn cydymffurfio â gofynion cyhoeddi statudol, roedd y llythyr yn awgrymu ffyrdd y gallai help gael ei gynnig gan Un Llais Cymru. Yn ystod y drafodaeth, soniodd rhai o aelodau'r Fforwm am eu syndod fod llawer o Gynghorau Tref a Chymuned wedi gwrthod y cynnig o gyllid i helpu gyda hyn. Roedd yr ail lythyr yn gofyn bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i gyhoeddi pecyn cymorth llywodraethu, tebyg i'r un y cyfeiriwyd ato yn gynharach yn y cyfarfod, i gynorthwyo Cynghorau Tref a Chymuned yng Nghymru.

(ii) Ombwdsman Cymru

Roedd y llythyr yn gofyn bod Ombwdsman Cymru yn ystyried (a) y posibiladau o ddatblygu cyfarwyddyd sancsiynau i'w ddefnyddio'n benodol gan Bwyllgorau Safonau a (b) cyhoeddi crynodebau achos ar wefan yr Ombwdsman, unwaith yr oeddynt wedi dod i gasgliad, yn ogystal â pharhau Coflyfr Côt Ymddygiad Yr Ombwdsman, a oedd wedi bod yn ddefnyddiol.

Nid oedd yn hysbys eto pryd fyddai Ombwdsman newydd Cymru, Nicholas Bennett, yn cychwyn ar ei swydd.

PENDERFYNWYD: Bod y tri llythyr i'w hanfon gan Gyngor Sir Ynys Môn ar ran y Fforwm, heb unrhyw newidiadau.

6. UNRHYW FATER ARALL

(i) Cadeirio cyfarfodydd

Er bod y Cadeirydd yn fodlon dal ati yn y swydd yma, awgrymodd efallai y dymuna Cadeiryddion pob Pwyllgor Safonau lywyddu yn y cyfarfodydd a gynhelir yn eu swyddfeydd Cyngor hwy. Teimlai'r Fforwm y gallai hyn arwain at anghysondeb ac y byddai'n cymhlethu'r trefniadau.

PENDERFYNWYD: Y byddai Cadeirydd (neu Is-Gadeirydd) y Fforwm yn llywyddu mewn cyfarfodydd ble bynnag oeddynt yn cael eu cynnal.

(ii) Cynhadledd Safonau Cymru Gyfan

Eglurwyd y byddai'r Gynhadledd Safonau Cymru Gyfan nesaf yn cael ei chynnal y flwyddyn nesaf yn Ne Cymru.

(iii) Ombwdsman

Yn y cyfarfod blaenorol, penderfynwyd y dylai pryderon a godwyd gan Gyngor Sir Gwynedd ynghylch achos a oedd heb ei ddatrys gael eu codi gydag Ombwdsman Cymru, a oedd newydd ei benodi. Cytunwyd y byddai llythyr yn cael ei anfon ar ran y Fforwm i drosglwyddo'r pryderon hynny gyda'r disgwyliad y dylid rhoi ymateb iddo mewn amser rhesymol. Teimlid y dylid caniatáu amser i'r Ombwdsman newydd gael ei draed dano yn ei swydd cyn ei wahodd i gyfarfod o'r Fforwm yn y dyfodol.

PENDERFYNWYD: Bod llythyr i'w anfon ar ran y Fforwm gan Gyngor Sir Gwynedd at Ombwdsman Cymru i drosglwyddo'r pryderon a gofyn am ymateb o fewn amser rhesymol.

(iv) Hyfforddiant

Gwnaed awgrym gan Gyngor Sir Ynys Môn i'r Fforwm dderbyn hyfforddiant gan Peter Keith Lucas, a oedd wedi darparu hyfforddiant gwerthfawr i nifer o Gynghorau. Byddai'r gost gyfan o £3K a TAW ar ei ben am ddiwrnod llawn (10am-4pm) yn dod yn £500 y Cyngor. Siaradodd y rheini a oedd wedi bod yn gyfrannog o hyfforddiant gan y darparwr hwn o blaid yr awgrym ac roeddynt yn teimlo y byddai cynnwys yr hyfforddiant yn fuddiol i'r Fforwm.

Cytunodd Mr Owens i e-bostio'r Swyddogion Monitro nad oeddynt yn bresennol i gyfleu'r gefnogaeth i'r hyfforddiant yma. Unwaith yr oedd sêl bendith wedi'i rhoi gan bob Cyngor, byddai trefniadau'n cael eu gwneud i fwrw ymlaen.

PENDERFYNWYD: Bod Mr Owens yn cysylltu â Swyddogion Monitro ar y Fforwm i ofyn am gytundeb i'r hyfforddiant gan Peter Keith Lucas.

7. **ADBORTH**

Eglurwyd bod yr eitem agenda safonol yma'n rhoi cyfle i wneud hunanddadsoddiad o gyfarfodydd y Fforwm ac i glustnodi unrhyw welliannau y gellid eu gwneud. Codwyd sylwadau ar yr angen i gadw'r cyfarfodydd yn anffurfiol tra oedd rhai'n teimlo y dylid fod wedi trefnu bod y cofnodion ar gael yn gynt a'u bod ond wedi'u darparu yn Saesneg.

PENDERFYNWYD: Bod cofnodion cyfarfodydd Fforwm Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru i'w darparu'n ddwyieithog a'u hanfon ymlaen i Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy i'w dosbarthu'n ddi-oed i'r Fforwm.

8. **DYDDIAD A LLEOLIAD Y CYFARFOD NESAF**

Yn unol â'r drafodaeth gynharach, cytunwyd y byddai Ms Parry yn cysylltu â Peter Keith Lucas i fynd ar drywydd dyddiadau hyfforddi at ddiwedd Mehefin/dechrau Gorffennaf 2014 yng Nghyngor Sir Ynys Môn.

Byddai dyddiad addas ar gyfer cyfarfod nesaf y Fforwm yn cael ei drefnu gan Sian Harland at fis Medi 2014 yng Nghyngor Sir Ynys Môn.

PENDERFYNWYD: Bod dyddiad ar gyfer cyfarfod nesaf y Fforwm i'w drefnu gan Sian Harland at fis Medi 2014 yng Nghyngor Sir Ynys Môn. Bod Ms Parry yn gofyn am ddyddiadau addas at ddiwedd Mehefin/dechrau Gorffennaf gan Peter Keith Lucas ar gyfer y sesiwn hyfforddi yng Nghyngor Sir Ynys Môn.

(Daeth y cyfarfod i ben am 3.30pm)